

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE) 2023/1905**z dnia 10 maja 2023 r.****zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ENISA (Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa) za rok budżetowy 2021**

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ENISA (Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa) za rok budżetowy 2021,
 - uwzględniając art. 100 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0115/2023),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z zestawieniem dochodów i wydatków ⁽¹⁾ ostateczny budżet ENISA (zwanej dalej „Agencją”) za rok budżetowy 2021 wyniósł 23 473 060 EUR (w tym wkład władz greckich w wysokości 640 000 EUR na wynajem budynku biurowego), co stanowi wzrost o 8,26 % w porównaniu z 2020 r.; mając na uwadze, że budżet Agencji pochodzi głównie z budżetu Unii;
- B. mając na uwadze, że Trybunał Obrachunkowy (zwany dalej „Trybunałem”) w sprawozdaniu dotyczącym rocznego sprawozdania finansowego Agencji za rok budżetowy 2021 (zwanym dalej „sprawozdaniem Trybunału”) stwierdził, iż uzyskał wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe Agencji jest wiarygodne oraz że transakcje leżące u jego podstaw są legalne i prawidłowe;

Zarządzanie budżetem i finansami

1. zauważa, że wysiłki związane z monitorowaniem budżetu w roku budżetowym 2021 doprowadziły do osiągnięcia wskaźnika wykonania w odniesieniu do środków na zobowiązania na bieżący rok w wysokości 99,51 %, co oznacza wzrost o 2,16 % w porównaniu z rokiem 2020; ponadto zwraca uwagę, że wskaźnik wykonania w odniesieniu do środków na płatności na bieżący rok wyniósł 77,40 % (tym samym nie udało się zrealizować zakładanego celu Agencji w wysokości 85 %), co oznacza wzrost o 8,77 % w porównaniu z rokiem 2020;

Wyniki działalności

2. zauważa, że Agencja wykorzystuje kluczowe wskaźniki skuteczności działania do oceny swoich działań i wyników w osiąganiu celów programu prac, takich jak wartość dodana dla instytucji, organów, urzędów i agencji oraz państw członkowskich Unii w zapewnianiu wsparcia na rzecz kształtowania i wdrażania polityki, a także zdolność do przyczyniania się do cyberodporności Unii poprzez dostarczanie terminowych i skutecznych informacji i wiedzy; docenia, że zrealizowano kluczowe wskaźniki skuteczności działania, oraz fakt, że Agencja zwróciła uwagę na środki, które mogą poprawić wydajność i skuteczność jej pracy; zaleca jednak Agencji zwrócenie uwagi na wskaźniki, których jeszcze nie osiągnęła lub których realizacja jest opóźniona;
3. zauważa, że Agencja badała możliwość wniesienia wkładu za pośrednictwem wspólnych usług we wdrażanie przyszłego rozporządzenia w sprawie cyberbezpieczeństwa dla instytucji, organów i agencji UE we współpracy z zespołem reagowania na incydenty komputerowe w instytucjach, organach i agencjach UE i siecią agencji UE; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o poczynionych w związku z tym postępach;

Polityka kadrowa

4. zauważa, że na dzień 31 grudnia 2021 r. plan zatrudnienia zrealizowano w 90,79 %, zatrudniając na czas określony 69 z 76 pracowników zatwierdzonych w budżecie unijnym (dla porównania w 2020 r. zatwierdzono 69 stanowisk); odnotowuje, że w 2021 r. dla Agencji pracowało dodatkowo 27 pracowników kontraktowych i 10 oddelegowanych ekspertów krajowych;

⁽¹⁾ Dz.U. C 141 z 29.3.2022, s. 84.

5. ponownie wyraża zaniepokojenie brakiem równowagi płci wśród kadry kierowniczej wyższego szczebla Agencji, którą stanowi pięciu mężczyzn (71 %) i dwie kobiety (29 %); z zaniepokojeniem zauważa brak równowagi płci wśród członków zarządu Agencji, gdzie 24 stanowiska z 28 (86 %) zajmują mężczyźni; ponadto odnotowuje równowagę płci wśród całego personelu Agencji, gdzie 57 ze 106 pracowników (54 %) to mężczyźni; wzywa Agencję i państwa członkowskie do dbania o równowagę płci przy mianowaniu i powoływaniu członków kadry kierowniczej wyższego szczebla lub zarządu; zwraca się do Agencji o poinformowanie organu udzielającego absolutorium o konkretnych działaniach podejmowanych w celu zwiększenia równowagi płci;
6. zauważa, że Agencja stosuje politykę ochrony godności osoby ludzkiej i zapobiegania molestowaniu, obejmującą specjalną stronę intranetową, specjalne coroczne szkolenia, zaufanych doradców, a także wprowadziła protokół ustaleń w celu wymiany zaufanych doradców z Europejskim Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop);
7. zauważa, że Agencja w dużym stopniu polegała na świadczeniu usług przez pracowników tymczasowych, którzy wspierali ją w realizacji codziennych obowiązków administracyjnych, przy czym zwiększone wsparcie było również potrzebne po reorganizacji i przygotowaniach do pracy w nowym budynku, co stanowiło dodatkowe obciążenie dla zespołu ds. finansów i zamówień publicznych; ponadto zauważa z uznaniem, że zmieniona polityka rekrutacyjna Agencji doprowadziła do zmniejszenia liczby pracowników tymczasowych; na podstawie sprawozdania Trybunału zauważa ponadto, że wzrost liczby pracowników w 2021 r. wynikał z pomyślnego obsadzenia przez Agencję kilku długoterminowych wakatów; jest świadomy, że sektor cyberbezpieczeństwa i sektor technologii informacyjno-komunikacyjnych to sektory wysoce konkurencyjne pod względem znalezienia wykwalifikowanej i zaangażowanej siły roboczej;
8. podkreśla znaczenie opracowania długoterminowej polityki kadrowej w odniesieniu do równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, poradnictwa przez całe życie oraz oferowania konkretnych możliwości szkoleniowych w zakresie rozwoju kariery zawodowej, równowagi płci na wszystkich szczeblach personelu, telepracy, prawa do bycia offline, zwiększenia równowagi geograficznej, aby zadbać o odpowiednią reprezentację ze wszystkich państw członkowskich, oraz rekrutacji i integracji osób z niepełnosprawnościami, a także zapewnienia im równego traktowania i powszechnego promowania ich szans; przypomina Agencji o dalszym rozwijaniu polityki kadrowej i kultury pracy w celu skuteczniejszego reagowania na informacje otrzymywane w ankietach od pracowników;

Zamówienia publiczne

9. zauważa, że w 2021 r. Agencja zakończyła łącznie 58 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym dwa wspólnie z Cedefop;
10. na podstawie sprawozdania Trybunału zauważa z zaniepokojeniem, że Agencja systematycznie udziela zamówień o niskiej wartości bez odnośnej decyzji o udzieleniu zamówienia, zatwierdzonej i podpisanej przez urzędnika zatwierdzającego, co jest niezgodne z pkt 30.3–30.4 załącznika I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046^(*); na podstawie odpowiedzi Agencji zauważa, że Agencja podjęła już niezbędne kroki w celu rozwiązania tego problemu; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o poczynionych w związku z tym postępach;
11. na podstawie sprawozdania Trybunału zauważa, że aby podjąć decyzję o zleceniu danej usługi na zewnątrz lub świadczeniu jej wewnętrznie, Agencja opracowała i stosuje metodykę analizy kosztów i korzyści oraz że metodyka ta ma błędy koncepcyjne, które mogą wpływać na obiektywizm procesu decyzyjnego i narażać Agencję na ryzyko finansowe; na podstawie odpowiedzi Agencji zauważa, że Agencja podjęła już niezbędne kroki w celu rozwiązania tego problemu; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o poczynionych w związku z tym postępach;
12. na podstawie sprawozdania Trybunału zauważa, że w dwóch postępowaniach o udzielenie zamówienia Agencja zastosowała jako kryterium udzielenia zamówienia zdolność techniczną przedsiębiorstwa, tymczasem kryterium to wyrażnie odnosi się do oceny oferenta, a nie oferty, oraz że takie pokrywanie się kryteriów wyboru i udzielenia zamówienia podważa pewność prawa i naraża Agencję na ryzyko utraty reputacji i ryzyko prawne; na podstawie odpowiedzi Agencji zauważa, że Agencja podjęła już niezbędne kroki w celu rozwiązania tego problemu; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o poczynionych w związku z tym postępach;

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

13. przypomina, że w przypadku wszystkich postępowań o udzielenie zamówienia istotne jest zapewnienie uczciwej konkurencji między oferentami oraz umożliwianie zakupu towarów i usług po najlepszej cenie, z poszanowaniem zasad przejrzystości, proporcjonalności, równego traktowania i niedyskryminacji; zwraca się o wdrożenie opracowanych przez Komisję narzędzi informatycznych na potrzeby elektronicznych zamówień publicznych; apeluje o zaktualizowane wyjaśnienie procedur i szablonów w wytycznych dotyczących zamówień publicznych; z zaniepokojeniem odnotowuje uwagi Trybunału dotyczące uchybień w zamówieniach publicznych, które zwiększają się i pozostają największym źródłem nieprawidłowych płatności dla większości agencji;

Zapobieganie konfliktom interesów i zarządzanie nimi oraz przejrzystość

14. odnotowuje istniejące środki i obecne starania Agencji, by zapewnić przejrzystość, zapobiegać konfliktom interesów i zarządzać nimi, oraz zwraca uwagę, że życiorysy członków zarządu, ich deklaracje finansowe i deklaracje interesów są publikowane na stronie internetowej Agencji;
15. na podstawie sprawozdania Trybunału zauważa, że w latach 2019–2021 Agencja oceniła trzy przypadki potencjalnego konfliktu interesów w odniesieniu do pracownika wyższego szczebla podejmującego nową pracę w innym miejscu, a w jednym przypadku zbadanym przez Trybunał Agencja nie skonsultowała się ze wspólnym komitetem, co stanowi naruszenie art. 16 regulaminu pracowniczego; na podstawie odpowiedzi Agencji zauważa, że Agencja formalnie ustanowił wspólny komitet w celu zapewnienia zgodności z obowiązującymi ramami prawnymi; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o poczynionych w związku z tym postępach;
16. podkreśla potrzebę wprowadzenia bardziej usystematyzowanych przepisów dotyczących przejrzystości, niezgodności, konfliktu interesów, nielegalnego lobbingu i efektu „drzwi obrotowych”; wzywa Agencję do wzmocnienia mechanizmów kontroli wewnętrznej, w tym do ustanowienia wewnętrznego mechanizmu antykorupcyjnego;

Mechanizmy kontroli wewnętrznej

17. zauważa, że w swoim sprawozdaniu na temat zarządzania zasobami ludzkimi i etyki zawodowej z 2019 r. Służba Audytu Wewnętrznego wydała trzy bardzo ważne i cztery ważne zalecenia; zauważa, że chociaż Służba Audytu Wewnętrznego zamknęła cztery zalecenia, na koniec 2021 r. otwarte pozostawały trzy ważne zalecenia, które nie zostały w pełni wdrożone w wyznaczonym terminie; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o poczynionych w związku z tym postępach;
18. zauważa, że w 2021 r. Służba Audytu Wewnętrznego przeprowadziła audyt planowania strategicznego i zarządzania wynikami, a w kwietniu 2022 r. wydała końcowe sprawozdanie z audytu zawierające trzy ważne zalecenia; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o poczynionych w związku z tym postępach;
19. zauważa, że w 2021 r. Agencja przyjęła strategię dotyczącą newralgicznych funkcji, która weszła w życie w maju 2022 r.;
20. zauważa, że ocena kontroli wewnętrznych w 2021 r. wykazała, iż kontrole wewnętrzne dają wystarczającą pewność, że strategie, procesy, zadania i zachowania Agencji, rozpatrywane łącznie, ułatwiają jej skuteczne i wydajne funkcjonowanie, pomagają zapewnić jakość sprawozdawczości wewnętrznej i zewnętrznej oraz pomagają zapewnić zgodność z jej przepisami, oraz że konieczne są jednak pewne ulepszenia niektórych zasad, w tym udoskonalenie wskaźników ram kontroli wewnętrznej Agencji, ustanowienie ram zarządzania ryzykiem przedsiębiorstwa, przegląd zarządzania IT oraz podstawowych ram polityki i procedur, przegląd polityki rekrutacyjnej Agencji, a także aktualizacja planu ciągłości działania Agencji; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o poczynionych w związku z tym postępach;
21. zauważa, że w 2021 r. Agencja zaktualizowała swoją politykę w zakresie konfliktu interesów oraz przyjęła strategię zwalczania nadużyć finansowych;

22. przypomina, że trzeba wzmocnić systemy zarządzania i kontroli, aby zapewnić właściwe funkcjonowanie Agencji; zdecydowanie domaga się wprowadzenia wymogu posiadania skutecznych systemów zarządzania i kontroli, aby uniknąć potencjalnych przypadków wystąpienia konfliktu interesów, brakujących kontroli *ex ante* lub *ex post*, niewłaściwego zarządzania zobowiązaniami budżetowymi i prawnymi oraz nieodnotowywania wyjątków w rejestrze odstępstw;

Cyfryzacja i zielona transformacja

23. odnotowuje zadania powierzone Agencji w związku z aktem o cyberbezpieczeństwie, mające na celu osiągnięcie wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa w całej Unii, w tym aktywne wspieranie państw członkowskich oraz instytucji, organów, urzędów i agencji Unii w poprawie cyberbezpieczeństwa; odnotowuje ponadto wsparcie Agencji dla opracowania nowych dossier politycznych, takich jak bezpieczeństwo sieci i informacji, operacyjna odporność cyfrowa, elektroniczne systemy identyfikacji, uwierzytelniania i usług zaufania, Europejski kodeks łączności elektronicznej, 5G, portfel cyfrowy, sztuczna inteligencja i kodeks sieci w zakresie cyberbezpieczeństwa; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zgodnie z proponowanym aktem w sprawie cyberodporności Agencja byłaby odpowiedzialna za ocenę, czy dany produkt stwarza znaczące ryzyko dla cyberbezpieczeństwa; podkreśla potrzebę zapewnienia odpowiedniego personelu, aby odzwierciedlić zwiększone zadania Agencji;
24. zauważa, że Agencja wdrożyła politykę cyberbezpieczeństwa, a w szczególności stosuje podejście „dogłębnej ochrony”; zauważa ponadto, że w 2021 r. Agencja rozpoczęła przegląd swojej polityki informatycznej i ram proceduralnych, w tym strategii bezpieczeństwa informacji; zauważa ponadto, że corocznie organizowane są dla wszystkich pracowników szkolenia w zakresie ochrony danych i kursy uświadamiające w zakresie cyberbezpieczeństwa;
25. przypomina, jak ważna jest poprawa cyfryzacji w Agencji pod względem wewnętrznego funkcjonowania i zarządzania, ale także w celu przyspieszenia cyfryzacji procedur; podkreśla, że Agencja musi nadal aktywnie działać w tym zakresie, aby uniknąć przepaści cyfrowej między agencjami; zwraca jednak uwagę na konieczność podejmowania wszystkich niezbędnych środków bezpieczeństwa, aby uniknąć wszelkiego ryzyka dla bezpieczeństwa informacji przetwarzanych online;
26. odnotowuje, że Agencja opracowuje system zarządzania środowiskowego, który ma doprowadzić do certyfikacji unijnego systemu ekozarządzania i audytu; zauważa ponadto, że władze greckie zawarły w imieniu Agencji umowę najmu jej siedziby głównej w Atenach, która jest w pełni operacyjna od 1 lipca 2021 r., i że umożliwi to Agencji ustanowienie szerszego zestawu środków ekologicznych, które należy wdrożyć;

Ciągłość działania w czasie kryzysu związanego z COVID-19

27. zauważa, że od początku pandemii COVID-19 i w 2021 r. Agencja wprowadziła i utrzymała możliwości stałej telepracy, przy jednoczesnym utrzymaniu i zwiększeniu motywacji pracowników, wydajności i rozwoju; w szczególności zauważa z uznaniem, że podczas pandemii codziennie wysyłano wszystkim pracownikom za pośrednictwem specjalnej funkcyjnej skrzynki pocztowej aktualne informacje na temat liczby zakażeń oraz najnowszych wydarzeń na świecie, tak aby pracownicy mieli dostęp do bieżących informacji; zachęca Agencję, aby wykorzystwała doświadczenia związane z pracą zdalną i hybrydową, żeby lepiej organizować spotkania i zadania, które można w przyszłości skuteczniej przeprowadzać i realizować w trybie zdalnym niż przy udziale fizycznym;

Inne uwagi

28. zauważa, że w listopadzie 2021 r. Agencja przyjęła strategię międzynarodową, co umożliwiło jej współpracę z wybranymi państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, w szczególności podczas pracy nad porozumieniami o współpracy z Ukrainą, Stanami Zjednoczonymi Ameryki i Organizacją Traktatu Północnoatlantyckiego;
29. wzywa Agencję do dalszego rozwijania efektów synergii (np. w dziedzinie zasobów ludzkich, zarządzania budynkami, usług informatycznych i bezpieczeństwa), zacieśnienia współpracy, zintensyfikowania wymiany dobrych praktyk i pogłębienia dyskusji na temat obszarów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania z innymi agencjami Unii w celu poprawy wydajności;

30. w odniesieniu do innych uwag towarzyszących decyzji w sprawie absolutorium, które mają charakter przekrojowy, odsyła do swojej rezolucji z dnia 10 maja 2023 r. ⁽³⁾ w sprawie wyników, zarządzania finansami i kontroli agencji.
-

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0190.